

Presentation av
kunskapssammanställningarna
Dödsolyckor i arbetslivet, 1 och 2

På konferensen "Att förebygga dödsolyckor" 5 maj 2017

ARBETSMILJÖ
VERKET

Kunskapssammanställning Dödsolyckor i arbetslivet

Bengt Järvholm
Ulf Björnstig
Johanna Björnstig

Umeå universitet 2017

40-åring avled på jobbet

Publicerad 23 mars, 2017 10:43

Christian dog på jobbet – säkerhetsbrister var kända

...r, onsdag, på jobbet efter att ha fått ett
...ton över sig. Mannen var inhyrd på ett

Man död i grävolycka

Publicerad 27 mars, 2017 15:22

Hissmontör död i klämolycka

Publicerad 28 februari, 2017 11:33

Ytterligare en dödsolycka har inträffat. En hissmon
schakt.

...ade med att gräva ett avlopp avled på
...r att gropen han arbetade i rasade igen.

Kvinna död i arbetet – påkörd av hjullastare

Lastbilschaufför död efter trafikolycka

Publicerad 7 mars, 2017 07:51

Syfte

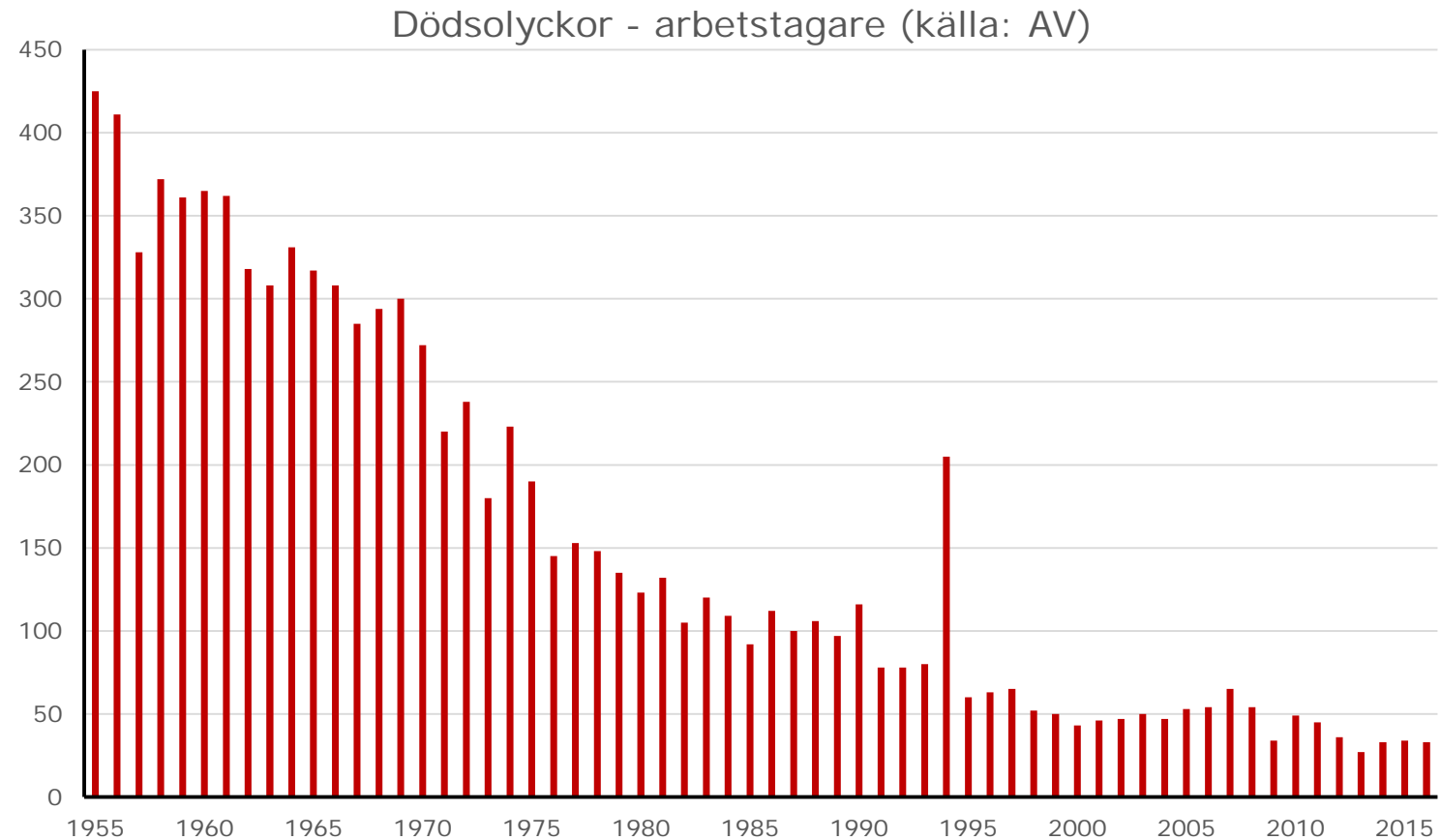
Bedöma hur

- statistik över dödsolyckor och andra allvarliga olyckor i arbetet

kan användas

- för att **prioritera åtgärder** för att minska sådana skador

Dödsolyckorna har minskat med 90 % sedan 1950-talet

Olika statistikkällor

Arbetsmiljöverkets statistik

- Dödsolyckor
- Allvarliga olyckor

AFA Försäkrings statistik

- Dödsolyckor
- Allvarliga olyckor

Socialstyrelsens statistik

- Dödsorsaksregistret
- Slutenvårdsregistret

Statistiska centralbyrån, SCB

- Yrkesregistret

Dödsolyckor

- Arbetsmiljöverket + AFA Försäkring
 - Män 2010-2014
 - Kvinnor 2005-2014
- Förlopps- och skadeanalys
- "Kvalitet"
 - Dödsolyckor eller "naturlig orsak"
 - Hög kvalitet – Arbetsmiljöverkets register
 - AFA Försäkring saknar vissa trafikolycksfall

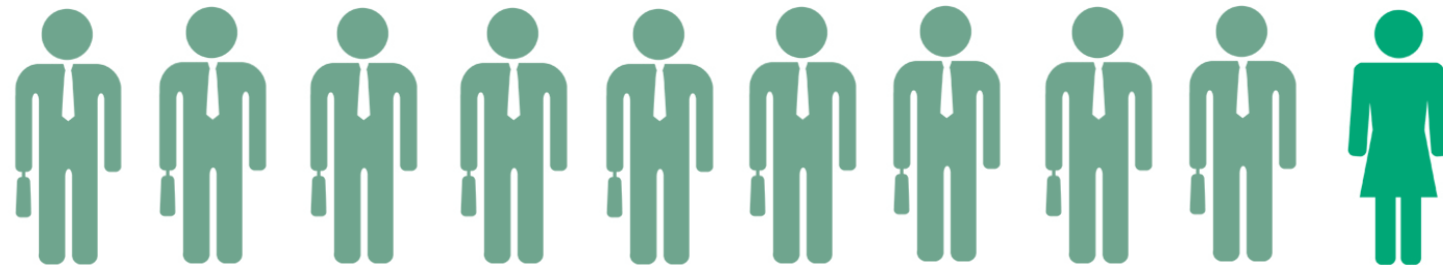
Dödsolyckor (n=282)

- **233 omkomna män**
(åren 2010-2014/5 år)
- **49 omkomna kvinnor**
(åren 2005-2014/10 år)

Dödsolyckor (ca 50/år)

- 1 dödsolycka/100 000 personer och år
- Drabbar ofta äldre erfarna personer
 - (medelåldern för män drygt 50 år)
- Nio av tio omkomna är män

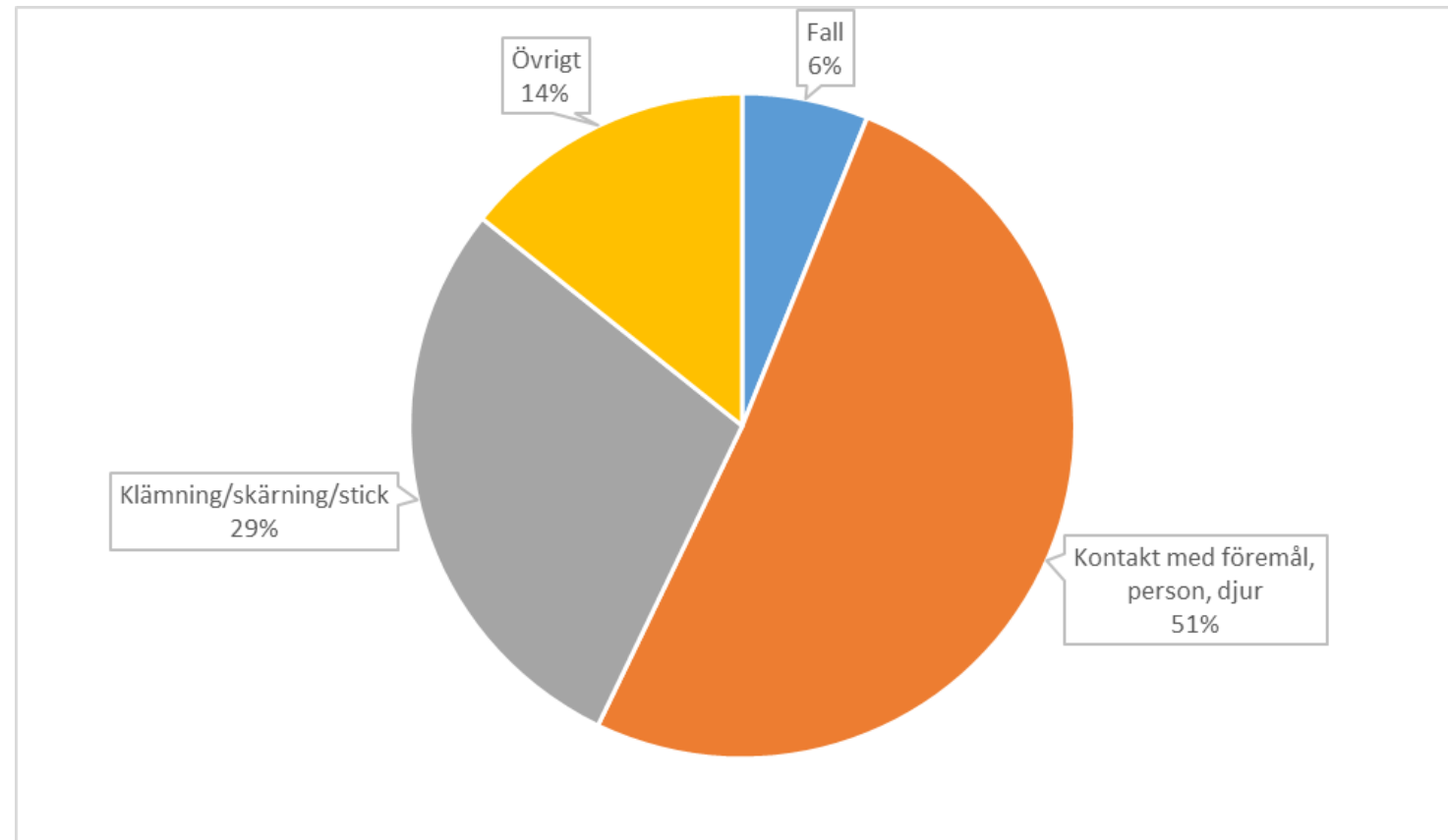

Dödsolyckor

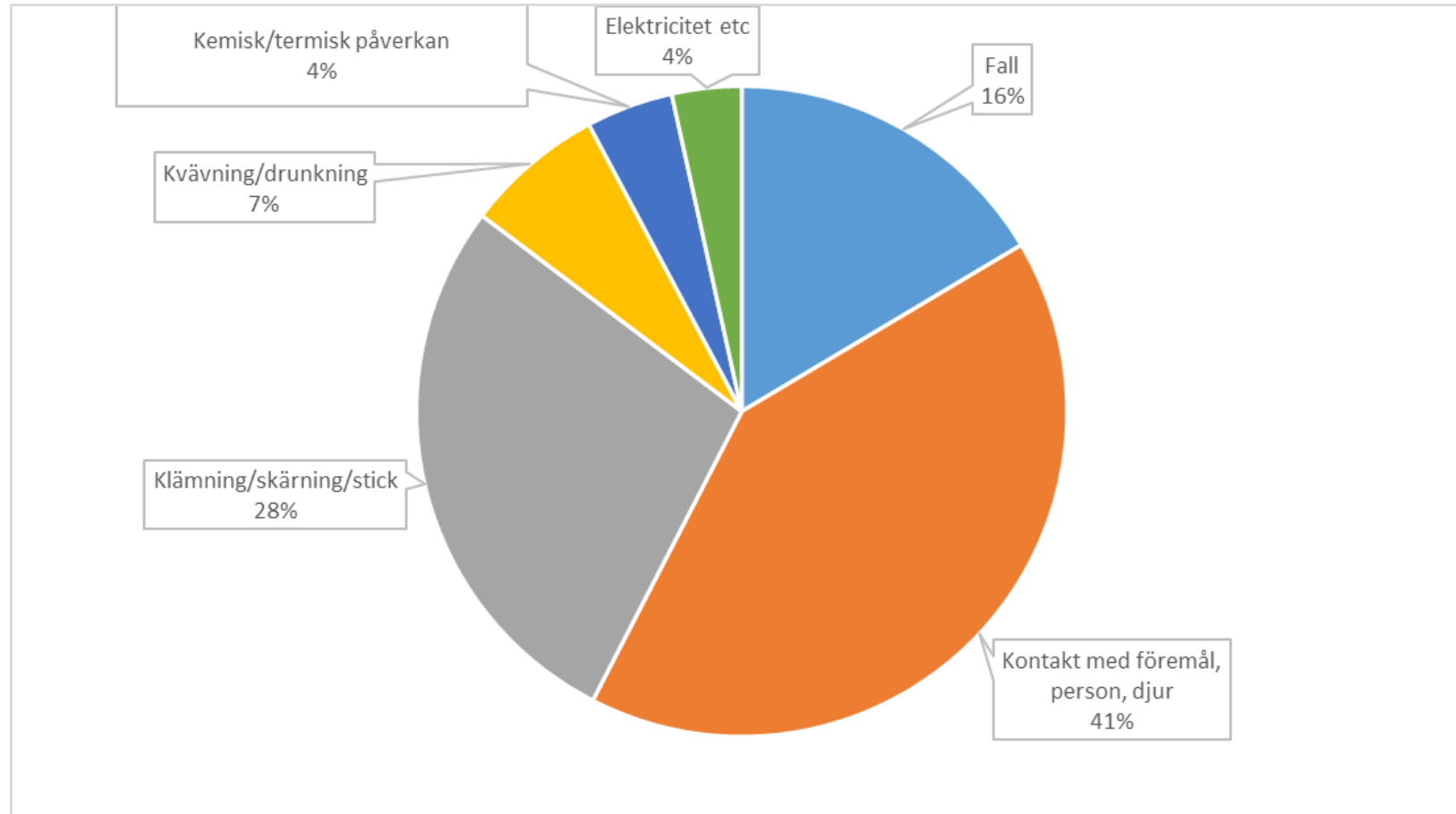
Kön	Antal	Medel- ålder	Median- ålder	Ålders- intervall
Män	233	50 år	52 år	18-81 år
Kvinnor	49	44 år	43 år	15-82 år

2 personer under 19 år
10 personer över 70 år

"Typ" av olycka – kvinnor

"Typ" av olycka – män

"Typ" av dödsolycka

- Fordonsrelaterade (129)
 - Vägtrafikområde (67)
 - Lastbilar (24)
 - ...
 - Spårbunden trafik (11)
- Fallolyckor (42)
 - Byggverksamhet (17)
 - ...
- Trädfällning (19)
- ...

Fordonsolyckor

- 129 omkom i olyckor där ett fordon varit inblandat på något sätt
- Hälften (67 omkomna) av dessa inträffade i vägtrafikmiljö

Dödliga fallolyckor (fall från höjd)

Trädfällning

- 19 män omkom i samband med trädfällning
- Skademekanism: Antingen klämts under eller blivit träffad av fallande träd
- 2/3 var egna företagare
- 22-81 år

Mord och våld

- **12 omkomna på grund av mord/våld**
- **7 män och 5 kvinnor**
 - 4 skjutna (2 av dessa på utlandsuppdrag)
 - 4 rånmördade med kniv (+ annat föremål)
 - 2 knivskurna av brukare på boende
 - 1 knivskuren av fd patient
 - 1 överfallen/misshandlad på häkte

Elolyckor

- 7 personer omkom
 - Alla män
 - Medianålder 58 år (42-64 år)

Sannolikt erfarna yrkesmän – slentrian?

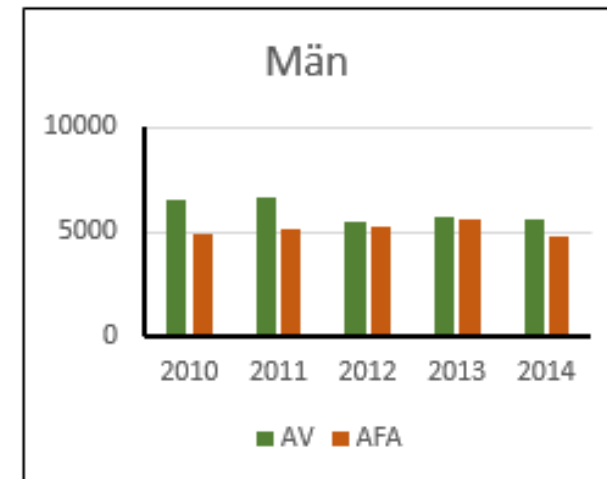
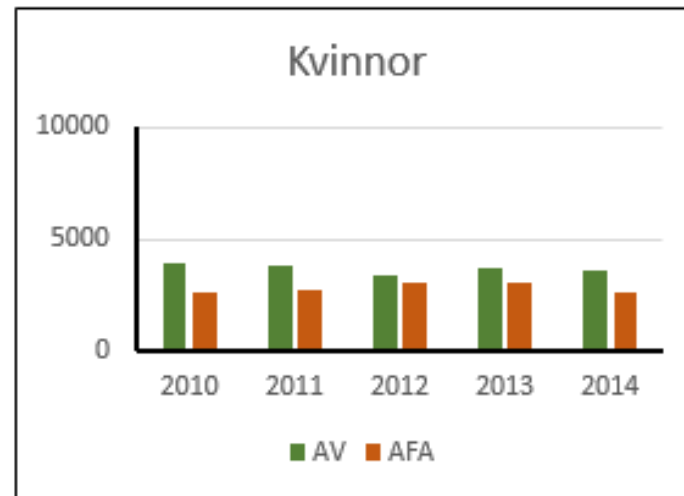

Dödsolyckor i siffror - sammanfattning

- 1 dödsolycka per 100 000 personer/år
- 9 av 10 drabbar män
- Hälften fordonsrelaterade
 - Hälften av dessa inom vägtrafik
- Fordonsrelaterade + fallolyckor = 2 av 3 dödsolyckor
- De som omkommer är äldre
 - Mäns medianålder 52 år

Allvarliga olyckor

- 14+ dagars sjukskrivning

Ca 1 olycka per 500 personer och år
Ca dubbelt så vanligt bland män

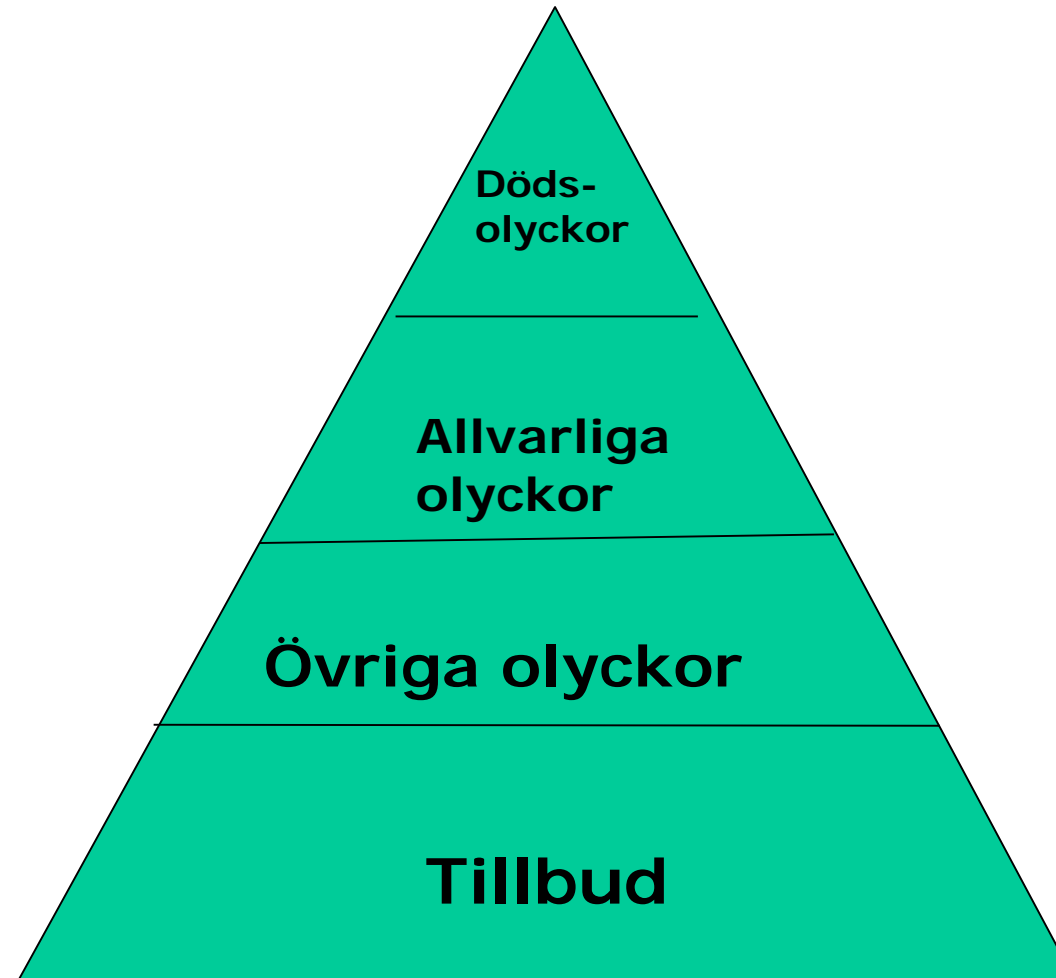
Beskrivning av händelse

(exempel ur AFA Försäkrings register)

- "Arbetade på byggställning. Golvet på ställningen gled isär och jag ramlade ner från ställningen."
- "Bilade balkonger. Byggnadsställningens plank gav vika. Gjorde mig illa på balkongen under."
- ...

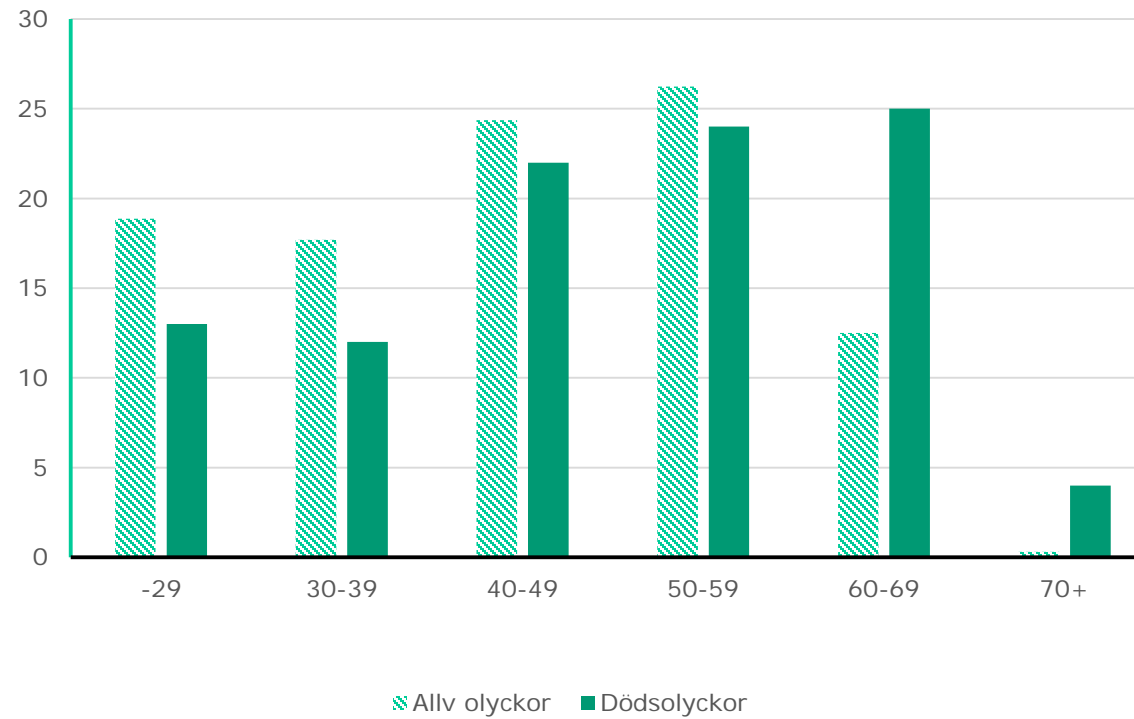
Ca 1 av 5 allvarliga olycksfall vid byggställningar beskrivs som tekniska defekter.

"Fel" föreställning

Jämförelse allvarliga skador och dödsolyckor

procent

Skillnad

- Orsakerna till allvarliga skador i arbetslivet är inte samma som vid dödsfall.
- Generellt högre energier vid dödsfall exempelvis högre fall, trafikolyckor, fallande träd över sig etc.

Förebyggande åtgärder

allmänna principer

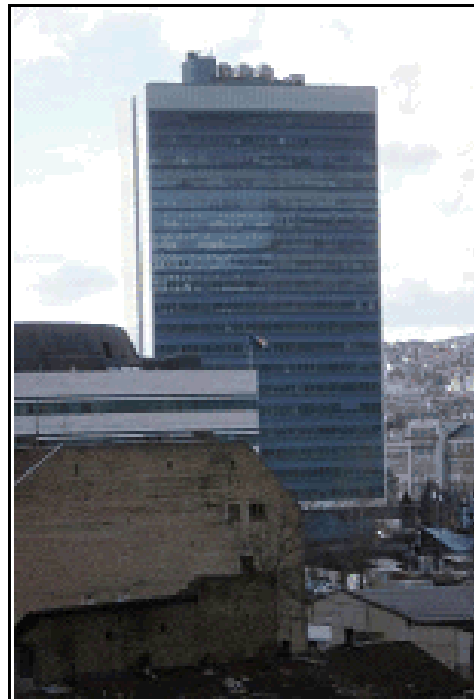
- Förebygga händelser med hög energi och minska energin vid trauma
 - Passiva åtgärder
- Det ska inte gå att göra sådana fel att man skadar sig
- Kunskap behöver underhållas
- Statistiken behöver vara tillförlitlig

Höga energier

Hugh De Haven

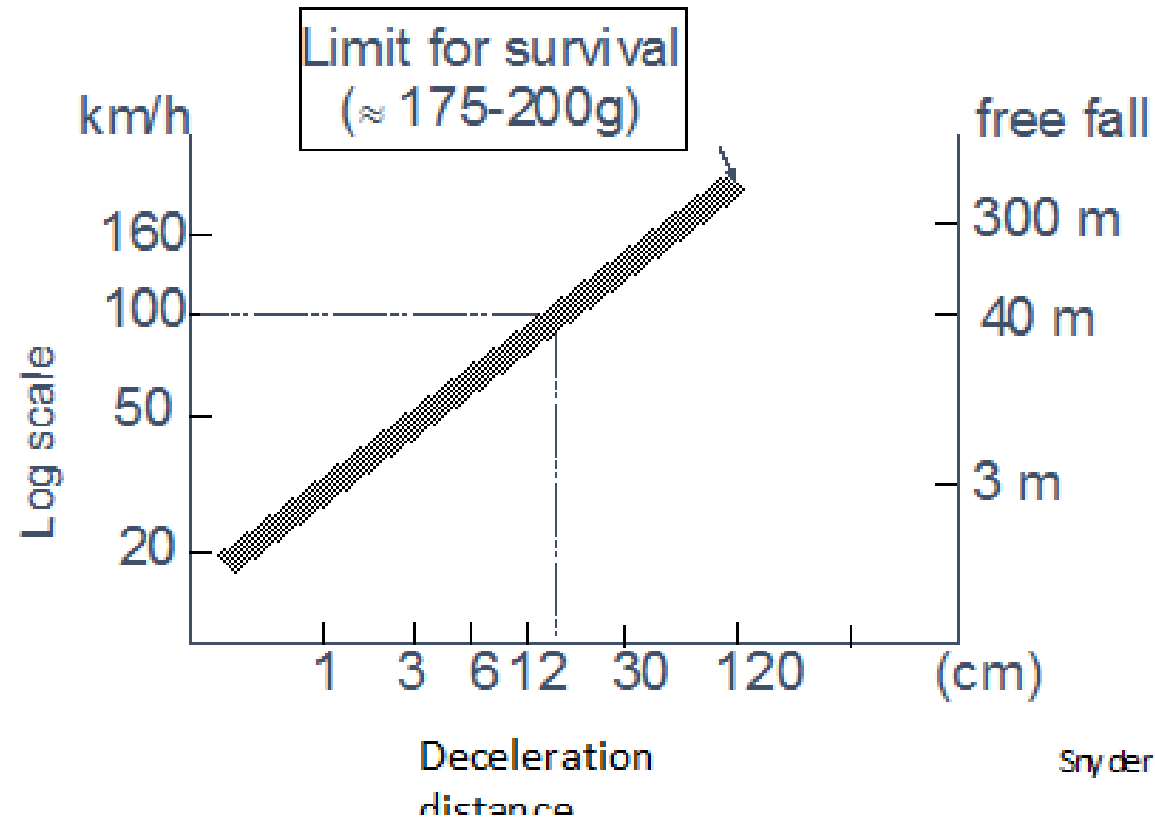
Surviving
falls from
50 – 150 feet
15 – 45 meter

**Critical survival
factor:
A deceleration
distance**

Free fall:
40 meter
100 km/h

Höga energier – inbromsning

Snyder 1970

Prevention

The logo for Vägverket (The Swedish Road and Transport Research Agency), featuring a crown and the text 'Vägverket'.
A photograph of a truck on a road, with two large white sacks of material placed in front of it, illustrating a road safety measure.

Tyvärr kan vi inte göra så här.

Men vi gör mycket annat för att öka säkerheten på vägarna. Exempelvis sätter vi upp sidoräcken och mitträcken, tar bort stenar och träd som står nära och breddar smala vägar. Men vi kan inte ta bort alla faror. Människor rör sig längs vägarna, trafiken kan vara tät och det finns kurvor med dålig sikt, korsningar och påfarter.

Därför sänker vi hastigheten på vissa vägar. Samtidigt behåller eller höjer vi hastigheten på de vägar som är säkra.

Om alla håller hastigheten kan omkring 125 liv räddas varje år och koldioxidutsläppen minskas med cirka 700 000 ton. Det motsvarar utsläppen från 240 000 personbilar.

Rätt hastighet på vägen räddar liv.

A circular speed limit sign with the number '80' and a globe icon.

Läs mer på www.vv.se/nyahastighetsgranser.

- Primärt mål minska dödsfallen i trafik och de som är relaterade till fordonsnära aktiviteter

Prevention

- Fall från hög höjd – primärt förhindra, sekundärt dämpa islag, bort med vassa/hårda föremål

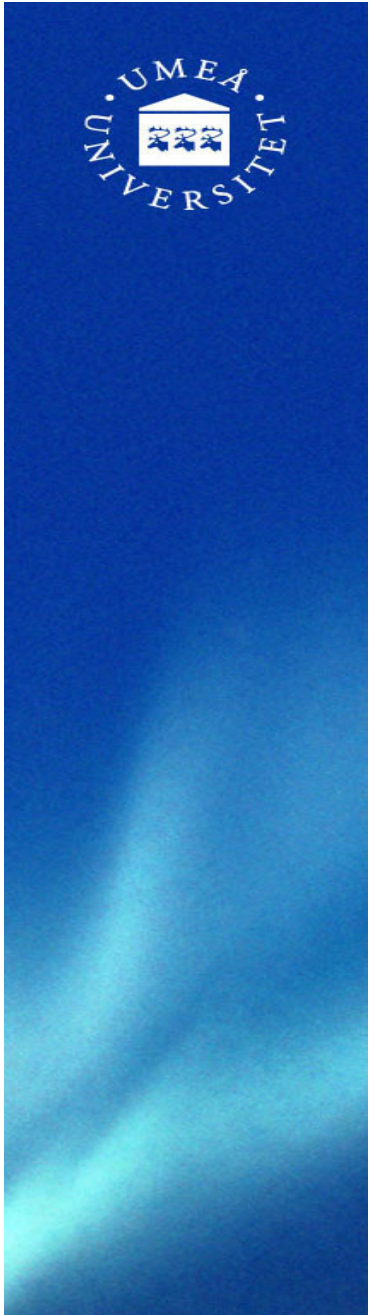
En av tre landade i denna vagn – överlevde

Sällsynta händelser

- 1 per 100 000 resp. 1 per 500 per år
- Svårt att få erfarenhet
- Prioritera
 - tekniska lösningar
 - strikta organisatoriska rutiner (säkerhetskultur)

Säkerhetsnivåerna bör vara högre i arbetslivet

- Cykelhjälm
- Bästa säkerhetsklass på bil
- Trafiksäkerhetspolicy (som i flyget)
- Bättre tekniska lösningar
 - Säkerhetssele i hisskorg
 - Bältssystem/krockkuddar i lastbilar
 - Störtbåge på gräsklippare/fyrhjulingar
- Alkolås
 - Fordon
 - Höjdarbeten
- Bättre byggställningar

Alco-lock

Vissa grupper mer utsatta

- Tillfälliga arbetsplatser (egen kunskap – som behöver underhållas)
 - Transport
 - Byggindustri
 - Elarbeten

- Lant-/skogsbruk
 - Djurolyckor
 - Trädfällning
 - Egenföretagare
 - Äldre

Olika fokus

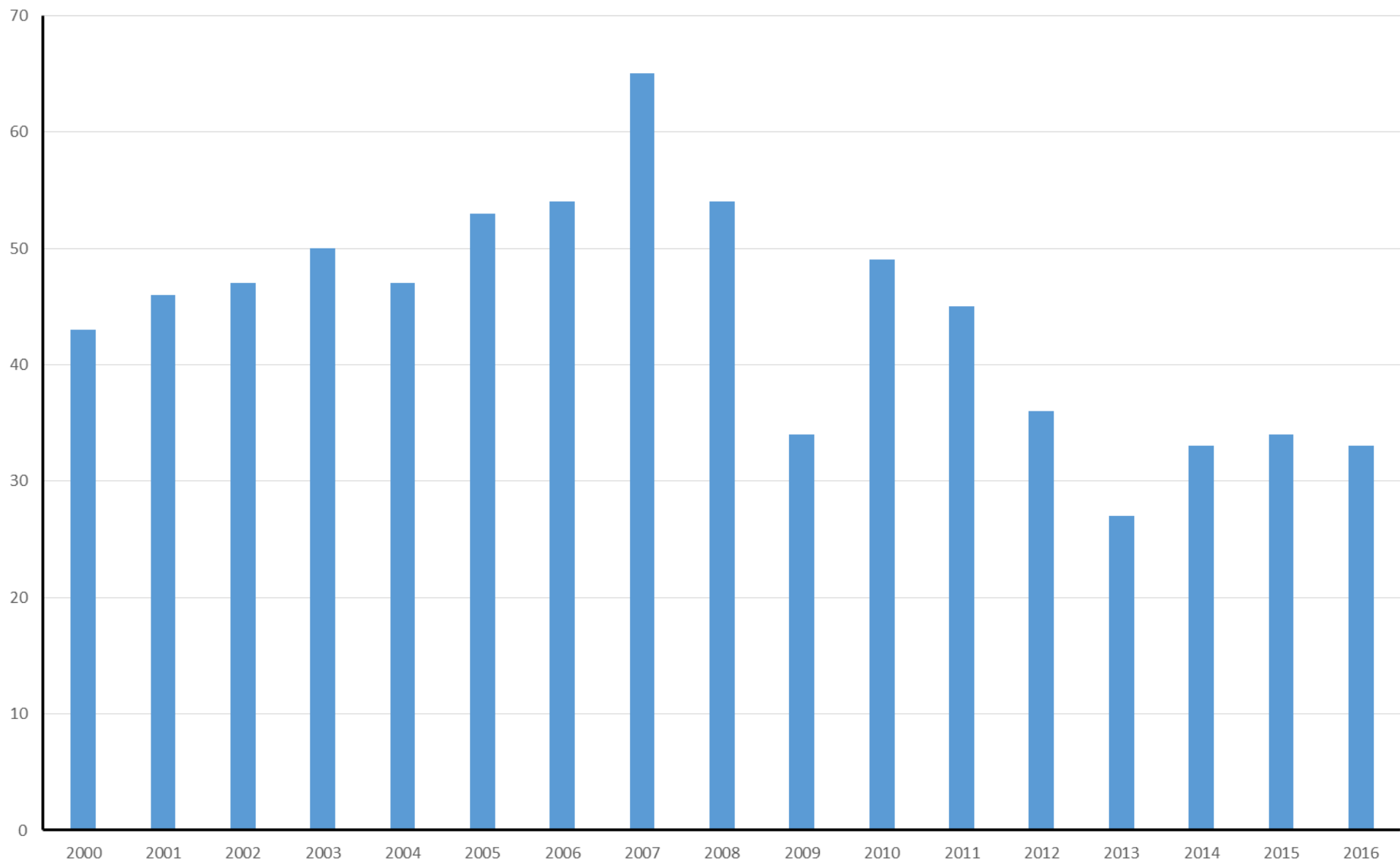
- Dödsolyckor
 - Fordonsrelaterade olyckor
 - Fallolyckor
- Allvarliga skador
 - Fallolyckor
 - Hot och våld
- Djurolyckor
 - Dödsolyckor – äldre manliga lantbrukare
 - Allvarliga olyckor – yngre kvinnor som sköter hästar

Utveckla statistiken

- "De små talens förbannelse"
- "Dränkas i statistik"

Dödsolyckor, arbetstagare (källa: AV)

"Normal" variation

- 50 dödsolyckor
37–65 är "normalt"
- 5 dödsolyckor
1–9 är "normalt"

"Dränkas" i statistik

	Gruppering
Kön	2
Ålder (10-årsklasser 20–69 år)	5
Näringsgren (grov indelning)	20
Yrke (grov indelning)	9
Typ av skada (t.ex. fraktur grov indelning)	5
Avvikelse (t.ex. fall)	8
Yttre faktor ^a	20
Skadad kroppsdel	5
Storlek på arbetsstället	3

= 20 miljoner analyser

Utveckla statistiken

- Indelningen spelar roll för hur olyckor uppfattas
- Pröva en indelning mot hur väl man känner de förebyggande åtgärderna för dödsolyckor
 - Förebyggande åtgärder som skulle förebygga dödsolyckan är väl kända och skulle bestå av ...
 - ...
 - Förebyggande åtgärder som skulle förhindrat dödsolyckan är okända

Förebyggande "åtgärder" sammanfattning

- Allmänna principer
 - (minska energin)
- Sällsynta händelser
- Olika prioritering för dödsolyckor och allvarliga skador
- Vissa dödsolyckor är vanligare
 - (fordon/fall)
- Vissa grupper mer utsatta
 - (tillfälliga arbetsplatser = utbildning/lant- och skogsbruk)
- Kan man göra statistiken mer åtgärdsinriktad?
 - (mer fokus på vad man ska/kan göra)

Läs mer om alla
kunskapssammanställningar på
www.av.se

ARBETSMILJÖ
VERKET